

Burströmska förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen
förskoleverksamhet

Läsår
2015/2016

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

All personal.

Vår vision

På vår förskola ska inget barn bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för kränkande behandling.

Planen gäller från

2015-10-31

Planen gäller till

2016-10-31

Läsår

2015/2016

Barnens delaktighet

Barnen är delaktiga genom värdegrundsarbetet i förskolan samt i kartläggningsarbetet genom intervjuer, dokumentationer och observationer.

Vårdnadshavarnas delaktighet

I dagliga samtal med föräldrar/vårdnadshavare. I utvecklingssamtal och vid introduktion av nya barn. Samtal om planen förs och synpunkter tas upp i förskolans inflytanderåd.

Personalens delaktighet

Utvecklingsgruppen tar fram ett förslag och planen fastställs tillsammans med övriga pedagoger. Kontinuerliga samtal i arbetslagen, på arbetsplatsträffar samt vid personalmöten. Gemensam kartläggning inför förebyggande arbetet genomförs årligen under september/oktober. Planen följs upp och revideras senast 31 oktober.

Förankring av planen

Information till ny personal och nya barn/vårdnadshavare om planen. Likabehandlingsplanen tas upp vid utvecklingssamtalen. Intervjuer och samtal med barnen sker kontinuerligt i verksamheten. Planen finns tillgänglig på förskolans hemsida.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Arbetslagen har fört samtal om mål och måluppfyllelse i likabehandlingsplanen. Det pågående likabehandlingsarbetet har kontinuerligt följts upp i arbetslagens reflektionspärmar. Materialet har bearbetats av utvecklingsgruppen och all personal har fått ta del av och bidra till utvärderingen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Förskolechef samt all personal har varit delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan. Barnen har varit delaktiga genom intervjuer/samtal.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Framtagandet av likabehandlingsplanen och processen i arbetet ger ökad kunskap och tydlighet hur likabehandlingsarbetet blir del i vardagsarbetet med barnen. Ökat lärande över diskrimineringsgrunderna. Pedagogerna har fått syn på vikten av att dokumentera händelser kontinuerligt så att likabehandlingsplanen blir ett levande verktyg i arbetet.

Årets plan ska utvärderas senast

2016-05-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Ökad delaktighet för barnen i utvärderingen. Gemensam mall för intervjuer och samtal upprättas vid tillfället för analys av kartläggning (sker i oktober 2015). Frågorna har reviderats i utvecklingsgruppen (augusti 2015). Föräldrarna kommer till tals i inflytanderådet och genom utvecklingssamtal. Utvärdering av planen sker avdelningsvis vid uppföljningsreflektioner i det systematiska kvalitetsarbetet. Sedan utvärderas planen i sin helhet vid läsårets slut.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechefen

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling oavsett kön.

Områden som berörs av insatsen

Kön

Mål och uppföljning

Barnen ska erbjudas lika stort inflytande och utrymme i verksamheten oavsett kön.

Insats

Vi ser över miljö, material och verksamhet så att jämställdhet främjas. Vi observerar vid aktiviteterna gällande hur stor uppmärksamhet flickor respektive pojkar får vid tillfället. Arbetslagen reflekterar över sitt förhållningssätt och egna attityder i arbetet mot likabehandling av pojkar och flickor.

Ansvarig

Arbetslagen dokumenterar och följer upp.

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Arbete mot kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Inga kränkningar ska förekomma på Förskolan.

Insats

Vi för kontinuerliga samtal kring miljö, organisation, rutiner och aktiviteter för att alla ska må bra och trivas på förskolan. Vi har bra rutiner för dokumentation och uppföljning i värdegrundsarbetet genom händelsedokumentationer/osis Vi tar del av aktuell forskning och litteratur för barn och pedagoger.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

Alla ska kunna känna stolthet över sig själv och sitt ursprung oavsett etnisk tillhörighet.

Insats

Vi använder oss av litteratur, sånger, lekar, mat och högtider/traditioner från olika kulturer. Vi uppmärksammar flerspråkighet på ett positivt sätt, till exempel genom att ge utrymme och resurser till arbetet med att stödja utvecklingen av barnens modersmål. Vi arbetar aktivt för att utveckla barnens förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Främja likabehandling oavsett könsidentitet eller könsuttryck.

Områden som berörs av insatsen

Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Alla ska kunna känna trygghet i sin identitetsutveckling utan att begränsas av samhällets normer och vuxnas förväntningar som är knutna till kön.

Insats

Vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt i vårt arbete och diskuterar normer och stereotypa förväntningar som finns kring kön. Vi är förberedda på att välkomna och bemöta barn med transförälder. Vi skapar förutsättningar för att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Områden som berörs av insatsen

Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Alla barn och vuxna blir bemötta på samma sätt oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Insats

Vi skapar förutsättningar för att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om människor som praktiserar en viss religion. Vi är medvetna om att inte alla föräldrar och barn med en viss trosuppfattning har samma önskemål och behov och tar reda på vad som gäller för just den enskilda familjen. Vi ger barnen kunskap om religionsfrihet och vad detta innebär, inklusive rättigheten att inte tro på någon gud.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning.

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Alla ska ha tillgång till och kunna delta i förskolans verksamhet.

Insats

Vi skapar förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar som baseras på funktionsförmåga. Vi anpassar vår verksamhet med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta i de olika aktiviteterna.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning.

Områden som berörs av insatsen

Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Alla ska få känna stolthet över sin familj och andra i sin närhet.

Insats

Vi skapar förutsättningar för att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om sexuell läggning. Vi är förberedda på att välkomna och bemöta regnbågsfamiljer. Vi synliggör och bejakar olika familjekonstellationer i verksamheten, och inte bara den heterosexuella familjen.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Namn

Främja likabehandling oavsett ålder

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Alla barn ska få utveckla sina förmågor och intressen utan att bli begränsade av stereotypa förväntningar baserade på ålder.

Insats

Vi reflekterar om förväntningar kring barnens mognad och funktionsförmåga i en viss ålder styr planeringen på bekostnad av barns individuella förutsättningar? Får de äldre barnen förmåner enbart på grund av sin ålder och som skapar hierarkier?

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

2015-05-31

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Genom att gå igenom tidigare händelsedokumentationer.

Observationer och intervjuer av barn har skett under september /oktober månad för att få fatt på vilka områden som vi ska prioritera denna period.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har blivit intervjuede (äldre barn) samt att observationer har skett på avdelningarna (yngre och äldre barn). Föräldrarna har fått möjlighet att ta del av planen genom t.ex. föräldramöten, utvecklingssamtal samt i inflytanderådet.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Gemensamma riktlinjer, metoder och frågor till barnen för kartläggningen togs fram i utvecklingsgruppen och presenterades i arbetslagen. Kartläggningen har skett under två veckor i september/oktober.

Resultat och analys

Resultat: Genom intervjuerna med barnen har vi sett att de har goda kunskaper om hur man ska vara en bra kompis. Barnen ansåg att det fanns pojk- och flickleksaker och att de hade speciella färger och mönster/motiv.

I våra egna observationer av barnen ser vi att det förekommer påtryckningsmedel som att få komma på dennes kalas, låna ut leksaker, "alla som har detta på sig får vara med" osv. De kan även säga att i den här leken får man bara vara två för att kunna välja ut kompisar.

Analys: Barnen har bra kunskaper om hur man ska vara och bete sig på men kan ibland behöva stöd i hur dessa kunskaper kan tillämpas i lek och samspel. De behöver bli stärkta i att själva välja och att man "duger även om man inte har kläder som efterfrågas, leksaker att låna ut eller bjuder på kalas.

Förebyggande åtgärder

Namn

Stärka barnen till att välja själva och kunna stå för sina val.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön och Ålder

Mål och uppföljning

Barnen ska kunna stå för sina val och vara trygga i dem.

Vi observerar barnen och tar reda på i vilka situationer detta förekommer. Jobbar med detta i barngruppen och gör nya observationer. Följs upp vid regelbundna utvärderingar i arbetslagen.

Åtgärd

Vi arbetar aktivt för att barnen ska tränas i att göra aktiva val själva.

Vi uppmuntrar och ger positiv feedback då detta sker.

Motivera åtgärd

Vi vill att alla ska kunna vara trygga i att de val de gör själva "duger" och att det inte finns några "rätt och fel"

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

2016-10-31

Namn

Att barnen inte betraktar leksaker som genusbundet beroende på färg eller karaktär.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Inget barn ska påverkas att välja bort leksaker som intresserar dem p.g.a att de skulle vara förutbestämda enligt könsbundna normer.

Observera barnen i olika leksituationer. Uppmuntra barnen att använda lekmaterial oberoende av hur materialen är beskaffade. Följes upp vid regelbundna utvärderingar i det systematiska kvalitetsarbetet.

Åtgärd

* Vi går aktivt in i situationer där man väljer utifrån lekmaterialens färg och utformning/design.

* Vi gör barnen uppmärksamma på att det ska vara lekmaterial i sig som lockar inte färgen eller vilket kön den skulle vara "tänkt för".

* Vi ser med kritiska ögon på hur vår lekmiljö ser ut då det gäller att erbjuda allt till alla barn oavsett kön genom att regelbundet observera miljön.

Motivera åtgärd

Vi vill stärka barnen att våga välja själv och stå för sina val oberoende av omgivningens påtryckningar, normer och värderingar.

Ansvarig

All personal.

Datum när det ska vara klart

2016-10-31

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna är nära barnen, både inne och ute. Personalen sprider ut sig på gården under utevistelserna. Lyssnar och ser. "Alla barn är allas barn". Tar vara på barns och föräldrars tankar, uppmuntrar dem att berätta det de hör och ser.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

All personal på förskolan samt förskolechefen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Pedagogen reder ut händelsen med barnen på plats. Pedagogerna utreder och dokumenterar händelsen med hjälp av händelsedokumentet (bilaga till likabehandlingsplanen). Pedagogerna informerar vårdnadshavare. Rapport sker i ois, tillbud och olycksfall. Rapporten skickas till förskolechef för vidare åtgärd.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om någon i personalen uppges ha utsatt ett barn för kränkande behandling så startar förskolechef en utredning enligt följande: 1. Förskolechef har samtal med barnet som upplever sig kränkt tillsammans med annan närvarande pedagog. Förskolechefen dokumenterar samtalet. 2. Förskolechef har samtal med berörd personal. 3. Förskolechef kallar vårdnadshavare till samtal. Om kränkande behandling har skett så kontaktar förskolechef huvudman och personalkonsult. Berörd personal arbete omfördelas under dagen. Beslut fattas enligt arbetsrättsliga åtgärder. Kontakt tas med berörd personals fackförbund.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker 2 veckor efter utredningen om inte annat beslutats vid utredningstillfället. Ansvarig pedagog ansvarar för att händelsen följs upp om det inte handlar om kränkning från en personal. Vid kränkning från personal ansvarar förskolechef för uppföljningen.

Rutiner för dokumentation

Pedagogerna ansvarar för att dokumentera i händelsedokumentation eller/och i tillbudsrapport. Förskolechefen är ansvarig för att rapportera om utredning av kränkande behandling till huvudmannen.

Ansvarsförhållande

Pedagogen startar utredningen med att prata med inblandade barn, analyserar händelsen samt fattar beslut om eventuell åtgärd. Vid kränkning från personal ansvarar förskolechef för hela utredningen. Förskolechefen ansvarar för att anmälan/rapportering om kränkande behandling görs till huvudman.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förtöjligheter eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon mätta med tramset." Pappan blir också uppmärksam att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket tram! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i

negativa ordalag kallat James bror för böj. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]